

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 450 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Atentatul dela Dobrițin.

Cele trei victime ale fiorosului atentat dela Dobrițin, pe care n'avem cuvinte de a-l înfiera după merit, se odihnesc deja în mormintele proaspete, și în jurul lor presa maghiară în loc de a păstra solemnitatea jalei, de care e cuprins ori ce om de bun simț (nu zicem „creștin”, căci ovreii nu sunt creștini), în fața unui atentat atât de josnic, folosesc de nou prilejul pentru a-și descărca ura lor asupra noastră.

Cine a făptuit atentatul?

Românii! — răspunde întreagă presa ungurească.

Sunt dovezi cât de îndepărtate pentru aceasta?

Nu sunt — răspunde aceeaș presă — dar ce ne mai trebuiesc dovezi, căci doar numai Românii sunt capabili de așa ceva!

Și acuza *infamă* prinde rădăcini în obștea neorientată, revărsându-și veninul ei omorător, deschizând abizuri de ură nepotolită. Cetim cu scârbă și adâncă revoltă sufletească infamiile, ce se debitează la adresa noastră și ne întrebăm mirați: se poate ca atâta puhoiu de ură să se reverse asupra unor oameni nevinovați?

Din atâția procurori câți are țara noastră nu s'a putut afla măcar unul, care să ceară în numele justiției imparțiale: „Așteptați, cu verdictul și cu învinuirile, până ce se va vedea: cine e vinovatul!”

Ridicăm cel mai solemn protest împotriva acestei infamii a presei maghiare.

Lupta, ce a dus-o poporul nostru pentru apărarea bisericii și a existenței sale naționale a fost susținută în totdeauna cu arme legale. Când s'a dimis poporul nostru la acest soi de luptă politică? Când

s'a dimis acest neam blând și cu frica lui Dumnezeu, să pună mâna pe bombe?

La aceasta întrebare răspunsul e foarte simplu și chiar cei ce susțin, cu atâta obrăznicie, acuza grozavă nu pot să eziteze în sufletul lor.

* * *

Ar fi totuș un motiv, ce ar părea că sprijinește această acuză barbară: nemulțămirea credincioșilor noștri, cari doresc să se reîntoarcă la sinul diecezelor-mame.

Ei bine, nici acesta nu mai subversa, de o bună vreme încoace. S'a scris în coloanele acestui ziar — și știrea a fost viu comentată de întreagă presa —, că revizuirea bullei „Christifideles” se va face în curând, spre deplina liniștire a credincioșilor noștri. Nu răsfoim prin numeri mai vechi, ci cităm numai câteva șire din prim-articolul nostru (Nr. 13 din 10 Februarie), unde spuneam între alte condiții ale păcii:

„Toate parohiile ce ni-s'au răpit la Hajdudorogh — toate parohiile cari se cer la sinul diecezelor mame — să ni-se restituie. Chestia aceasta *nu ne inspiră prea multe îngrijiri*, căci aveam și până acum garanță deplină, că bulla „Christifideles” se va revizui.”

Sufletele amărâte și-au curmat năcazul, în așteptarea revizuirii ce avea să urmeze încurând — și în ce privește eșuarea tratativelor de pace cu contele Tisza, putem afirma, că nici când presa românească din Ungaria n'a scris în ton mai pașnic și mai blând ca tocmai în săptămânile din urmă.

* * *

Noi nu suspționăm pe nimeni, deși după toate aparențele firele acestui atentat duc în Rusia. Nu

suspționăm pe nimeni, căci e lucru *mișelesc* a ridica fără bază, acuze atât de grozave.

Iustiția să-și urmeze cărarea ei, lovind cu paloșul ei greu și înfricoșat pe toți cei vinovați în acest atentat barbar.

Dar să nu împiedece nimeni cursul ei firesc, înveninând lumea cu acuze infame și suspționări diabolice!

* * *

Explozia din rezidența episcopului de Hajdudorogh Miklossy a făcut senzație europeană. Episcopul a scăpat numai în urma unei coincidență norocoase, altcum cu siguranță era printre cei morți. Poliția a început investigația cu un aparat uriaș. A sosit la fața locului șeful poliției din Budapesta, care a examinat îndată resturile aflate din bombă și a constatat, că aceea avea o greutate de 18 chilograme dinamită.

O cantitate ca aceasta putea cu ușurință să sfarme un palat cât de mare și numai zidirea masivă a camerei industriale din Dobrițin, unde era reședința episcopului Miklossy și care e zidită aproape exclusiv din piatră, beton și fer, a putut să seape cu prăbușirea unui zid spre uliță. Explozia a rupt balconul dinspre stradă aruncându-l în casa de visavi, unde e tribunalul, și răzind pe doi oficiali de acolo.

Cum s'a petrecut atentatul.

În zilele trecute căpătase episcopul Miklossy o epistolă dela Kovács Anna născută în Careii mari dar colonizată în Hadikfalva de lângă Cernăuți. Evlavioasa femeie îi trimite episcopului 100 coroane, rugându-l ca banii să-i întrebuinteze întru pomenirea decedaților ei Ioan, Terezia și Maria, comunicându-i totodată, că în curând îi va trimite un pachet cu o piele de leopard, niște candelabre și mai multe recvisite bisericești. Episcopul s'a bucurat se înțelege de aceasta danie neașteptată și primind banii a așteptat cu nerăbdare sosirea pachetului anunțat. Pachetul a sosit Sâmbătă și i-a fost admanuat episcopului abia Luni, înainte de amiază. Pachetul a

fost desfăcut în parte în fața episcopului dar într'acea episcopul a fost chemat la telefon în odaia vecină și aceasta l'a mântuit.

În odaie erau atunci, 3 cari toți au fost omorâți de explozie. Iaczkovich vicarul episcopiei și secretarul, cari se trudeau cu desfăcerea pachetului au fost ruși în bucăți încât numai resturi de corpuri s'au mai aflat cari au fost adunate și dusă la morgă. Avocatul diecezan stătea pe divan și a fost atât de grav rănit încât murise pe drum până la spital.

Investigație.

Până acuma nu s'a putut afla nimica pozitiv, dar foile ungurești anunță deja că făptuitorii au fost români. Atentatul se aduce în legătură cu înființarea episcopiei de Hajdudorog și pe tema aceasta să invoacă agitația românilor. Astăzi sunt glasuri însă cari tot mai mult văd o coincidență între atentat și procesul rutenilor din Maramurăș și presa găcește pe făptuitor în anturajul contelui Bobrinski. Nimic pozitiv înse nu se știe.

Din lipsa de fonduri. Se știe, că actualul ministru de Culte dl Jankovich Béla a declarat în diferite rânduri deputaților și învățătorilor pensionați, că se va face încurând revizuirea legii de pensii când se va ameliora în mod simțit situația mizeră a pensioniștilor. Până atunci se va îngriji ca din bugetul statului să li-se dea mai ales celor slab dotați ajutoare corespunzătoare. Învățătorii noștri mai ales cei pensionați cu 200—400 cor. au așteptat cu zor sosirea acestor ajutoare, pe cari ministrul le puse în perspectivă. În zilele acestea a sosit răspunsul ministrului, cum bieții noștri învățători nu s'au așteptat. Pe

rugărilor retrimise prin inspectoratele școlare stă răspunsul laconic al ministrului: *cererea nu poate fi lăsată în considerare din lipsă de fonduri.* Se înțelege, deoarece fondurile sunt reclamate de alții și angajate la alte trebuințe mai urgente decât mizeria dascălilor noștri.

Apărarea Ardealului. Cumințenia Sărbului și a Săciului e la noi proverbială. Așa ne putem explica numai pregătirile grozave de războiu (?) ce se fac prin comunele săcuciești și săsești. Un corespondent ne scrie, că în jurul Vașarheiului e o alarmă stridentă, ca pe timpul revoluției. Instructori militari pregătesc pe fiicăi în manuirea armelor și în arta războiului. Ceeace e mai semnificativ, că românii sunt nesocotiți la aceste deprinderi. Astfel în Ciomandru atât Sașii cât și Săciul din jur sunt adunați în fiecare sat la deprinderi de arme, pe Români însă nu-i primesc.

Oare nu sunt pregătirile aceste în vre-o legătură cu alarma fițuicilor ardeleni despre invaziunea română?

Tratatul româno-maghiar în dietă.

Vorbirea contelui Tisza.

(După notele stenografice).

(Continuare).

Tratare uniformă.

Grupul întâi al întrebărilor se referă la libertatea socială, politică, dreptul de întrunire etc. (ceste):

Se înțelege dela sine, că cetățenii români ai acestei patrii se bucură de egala îndreptărire ca și ceilalți cetățeni, pot să ia parte în viața publică a țării, între mar-

ginele legii, pot să formeze partid separat român atât la alegerile de deputat cât și la alegerile comunale și legislative, fiind tratați din partea autorităților în mod cu totul egal cu ceilalți cetățeni ai țării. Aceiaș tratare uniformă le compete și în presă și la întruniri. Pot să înființeze liberi reuniuni sociale, culturale, artistice, industriale, economice și de binefacere cu caracter românesc pot să alimienteze și să desvolte cultura lor românească în școlile lor și în viața socială. Guvernul se va bucura, dacă oficialii publici vor lua parte la mișcările economice și culturale (Vii aprobări).

Aceasta e un lucru de sine înțeles, fiind în vigoare și pe vremea celor mai mari deosebiri de vederi, ca și românii să se bucure de aceleași vederi ca toți cetățenii. În ce privește libertatea socială și de întrunire e de sigur în legătură întotdeauna cu caracterul mai mult sau mai puțin agresiv, ce-l opun românii față cu punctul de vedere al politiciii naționale maghiare.

Este un punct — m'am declarat asupra lui și cu ocazia trecută — în care vederea mea diferă de aceea a înaintașilor mei oficiali și acesta este: recunoașterea partidului național român. Am spus și atunci și repet și acum că eu consider de o greșală fatală existența acestui partid; eu cred că stimații domni cauzează prin aceasta mari daune, chiar scopului lor pe care-l urmăresc. Dar în sfârșit chestia ti privește. În acest punct eu nu puteam decât să-i lămuresc, dar dacă nu-mi succede să-i conving, nu putem să lipsim pe cetățenii liberi a unui stat liber, ca să se organizeze în partid politic pe bază națională. (Vii aprobări). Dacă e permis a alcătui partide confesionale, dacă e permis a forma partid pe baza urei de clasă (Așa e! Adevărat!) atunci trebuie să permitem formarea unui partid pe bază naționalistă,

FOIȚA.

Carmen Sylva.

(Continuare)

Rinul cu apa sa strălucitoare ca o oglindă, pădurea cu aleele sale misterioase, cu potecile acoperite de muschiu, cu izvoarele, șoaptele și ciripitele sale, au fost deci adevărații educatori ai reginei poete; iar pseudonimul de Carmen Sylva nu este alt ceva decât espresiunea sentimentelor sale de recunoștință către pășărelele al căror cântec o fermecase ca copilă și către primul său dascăl pădurea

„Carmen este viersul, Sylva e pădurea, Viersul dela sine e merit să-i sune, Și de așa fi crescută și creșteam airea, Cântecul mele n'ar avea ce spune. — Le-am furat în treacăt dela pășărele, Freamătul pădurii, mi-a vorbit de ele, Inima-mi pe urmă ritmul le-a adus Viersul și pădurea sunt al meu repaus.

(Trad. de Iosif).

Institutoare și profesoare alege o introduse în cunoștințele generale și în lectura marilor scriitori ai omenirii. Apoi cu un profesor special începe să învețe limbi străine dovedind o mare înlesnire în însușirea

lor. La vârsta de 12 ani vorbea și scria perfect l. engleză și franceză. Învăța singură l. italiană, mai târziu învață l. rusă și svedeză, apoi pe cea românească. La vârsta de 5 ani cânta la pian toate simfoniile lui Beethoven. Printre persoanele cari au contribuit mult la formarea minții reginei Elisabeta este dsoara de Lavater. Ea a împrietinit-o cu elicii francezi și germani. Schiller e poetul preferit. Părintele său prințul Heinrich a introdus o în sistemele filosofilor Kant, Fichte Schlegel. Savantul Sauerwein ti dăduse noțiunile despre istoria politică a diferitelor state, în special a Angliei.

Crescută de mamă-sa în sentimentele celei mai adânci pietăți, încrezătoare în mila lui Dumnezeu, neclintită în convingerile sale, creștinești, cu toate nenorocirile, care au lovit-o, Regina Elisabeta n'a simțit nici odată intrând în doială în sufletul său.

„Sunt tot așa de cuvicioasă — spune Regina poetă — tot așa de pătrunsă de frica lui Dumnezeu și de veselele speranțe ale morții, ca și în timpul copilăriei mele, atunci când mama mă învață că cea mai frumoasă noapte de Crăciun este ora morții și că moartea este resplata noastră cea mai mare“.

Când era mai fericită în copilăria sa Carmen Sylva ani dearândul e nevoită să încerce o serie de mahniri. Mamă-sa prințesa Maria naște un fiu cu defect organic.

Tatăl reginei se bolnăvește de piept; iar mama capătă o paralizie de nervi în picioare. Din acest moment năcazurile se țin lanți. Astfel încât Carmen Sylva scrie cu drept cuvânt: „marele învățător al omenimei e durerea; singură durerea aduce lumină, împărăție norii, și arată obiectele astfel cum ele sunt în realitate. Tot ce e măreți ca nașterea și moartea, e însoțit de durere“.

Pentru căutarea sănătății mamei sale și a fratelui iubit să stabilesc pentru câțva timp la Bonn, unde se află o veche și vestită universitate. Aici princessa Elisabeta cunoscuse mai mulți profesori vestiți și le ascultă cursurile. Aici între alții ti să prezentară și frații Sturza, dintre cari unul era dl D. Sturza, fostul ministru president, pe atunci studenți la Bonn, dela cari luă informații despre o țară depărtată: despre Moldova-valahia, cum ti să zicea în vremea aceea. — Ii roagă să-i vorbească în l. părintească din care reținuse mai multe cuvinte. —

Din Bonn trece la Paris, unde urmează cursurile abatelui Gautier, și-și desăvârșește cunoștințele prin o intensivă lectură particulară. —

La 1861 e în Berlin la curtea regelui Prusiei. Aici urmează la academia de bele-arte. În Berlin cunoscuse familia Principelui Carol Anton de Hohenzollern și chiar pe tinărul ofițer de gardă, Carol de Hohenzollern. —

ori-cât de regretabil și greșit ni s'ar părea acest lucru. (Aprobări). Și faptul, că aceasta nu s'a permis până acum, să mi-se ierte vorba, a fost o politică ungurească regală a strășului (Adevărat! Așa e! Adevărat), căci s'a putut spune doar pro forma, că comitetul național nu e recunoscut, dar stimații domni nu au putut fi împedecați nici atunci dela agitații politice.

Și atunci și-au conzervat vieța lor internă, și până când nu s'au coborât de sine pe terenul pasivității, au desvoltat bucurios o activitate febrilă pe terenul agitațiilor publice.

Drepturile limbii românești.

Celalalt grup de afaceri se refereste la chestii împreunate cu vieța judiciară și administrativă, cu deosebire la afirmarea limbii românești, sau să zicem a limbii cetățenilor, a căror limbă maternă nu e cea maghiară, pe aceste terene. Referitor la acestea îmi iau voie să arăt în următoarele, punctul de vedere al guvernului. (Să auzim! Să auzim!) Se înțelege, scuzati, că aceasta o intercalez numai aici că toate acestea s'ar referi la toți cetățenii nemaghiari ai acestei patrii, de oarece este cu totul incorrect, dar ar fi și fizice imposibil, ca altcum să fie considerați cetățenii români al acestei patrii, decât ceilalți, cari de asemenea nu sunt maghiari. Punctul de vedere al guvernului este acesta (cetește):

„Legile și publicațiunile, cari interesează marea public de pe teritoriul locuit de Români, vor apărea și în limba română“. Notez, că și până acuma au apărut (Aprobări) cetește:

„Referitor la limba protocolară a comunelor și comitatelor se susțin dispozițiile legale neschimbate. În ținuturile locuite în mare parte de români, acei funcționari și

împiegați, cari sunt chemați să fie în atingere nemijlocită cu poporul, trebuie să cunoască limba românească în aceea măsură, ca să poată comunica cu poporul în limba lui maternă. Aceasta se refereste la funcționarii, cari sunt aplicați în toate ramurile vieții de stat (Vii aprobări). Spre atingerea acestui scop se vor lua dispoziții, ca indivizii, cari se pregătesc pentru cariere administrative, să învețe limba românească în număr suficient. (Vii aprobări). Pe timpul de tranziție, până când aceste dispoziții vor asigura pe deplin atingerea acestui scop, guvernul va aplica în ținuturi locuite în masă de români pe aceia, cari vorbesc limba românească“. (Vii aprobări).

Spre orientare amintesc, că ce înțelegem sub aceste dispoziții. Înainte de toate în clasele superioare ale gimnaziilor, după situația geografică a acestora, limba vorbită a naționalităților din diferite ținuturi să se propună ca studiu facultativ, eventual în locul limbii suplinoare grecești. (Vii aprobări.) Altă dispoziție (Să auzim! să auzim!) ca la cursurile administrative să se propună limbile străine vorbite în patrie (Vii aprobări). Spre scopul acesta îmi iau voie, să vă aduc la cunoștință deja de pe acuma o mică tradare de patrie (Haritate. Să auzim! să auzim!). Anume, la cursurile notariale am organizat deja în anul acesta cursuri de limbi cu succes foarte bun. Tinerimea a primit aceasta fără a fi constrânsă, cu mare bucurie, și învață cu mare succes acele limbi pe cari trebuie să le cunoască cel ce voiește să-și îndeplinească chemarea de notar în mod corect. (Vii aprobări).

În urmă, natural, se accentuează încă odată, că în acele ținuturi unde locuiesc cetățenii nemaghiari în masă, numai astfel de funcționar poate fi numit, care pricepe limba vorbită acolo; încât va fi vorbă de

prerogative la înaintare, acel funcționar va trebui să știe astfel de limbă. După natura lucrului, aceasta dispoziție va avea de urmarea, că tineretul ce se pregătește la o carieră administrativă, se va nuzi, ca pe lângă limba maghiară să mai învețe încă o limbă de a naționalităților. (Vii aprobări.) Abstrăgând, că aceasta va fi o mare binefacere pentru publicul nemaghiar din ținutul respectiv, va fi după părerea mea și un puternic sprijin pentru statul național, (Vii aprobări.) pentru că funcționarul care cunoaște limba poporului își poate împlini datoria cu altă putere morală și cu alt efect (Vii aprobări. Aplauze.) și își poate pune influința sa întregă în serviciul politicii naționale (Vii aprobări).

Cu privire la legislațiune, legile mai nouă limpezesc situația. Numai cât natural, nu a putut fi vorbă de altceva, decât despre susținerea stării legale de astăzi. Referitor la aceasta nici n'am putut zice alta, decât ca limba petițiilor, ce se înaintează la judecătoriile civile trebuie să fie cea maghiară, dar ori și unde, unde permite legea, partidele cari nu știu ungurește își pot folosi limba maternă la înaintarea cererilor verbale, respective în decursul pertractării. (Vii aprobări.) Aceasta e spusă precis în legile existente, despre a căror revizie nici nu poate fi vorbă. (Cetește). „Guvernul va face tot posibilul, ca forurile judiciare să pretindă traducerea acuzelor alăturate rugărilor scrise în limba românească numai acolo, unde într'adevăr e de lipsă aceasta în favorul chestiei. La procedura criminală denunțarea se poate face verbal în limba maternă, cu ocaziunea interogatorului, respective în decursul pertractării însă acuzatul respective acuzatorul privat și martorii își pot folosi limba lor maternă“. (Aprodări).

În administrație în singuraticile comi-

La vârsta de 20 ani apăru pentru prima dată în public, luând parte la balul dat de marele duce de Baden în Carlsruhe. — Iată cum ne descriu contemporanii apariția tinerii prințese: „Când apăru astfel pentru întâia oră sub splendoarea policandrelor din Carlsruhe, Elisabeta de Wied era în toată frăgezimea și în toată înflorirea tinereții sale. Ochii săi mari și albaștri, fruntea-i sculpturală, părul negru, bogat și unduos, capul așezat frumos pe umeri, dinții admirabili, o pielită de trandafir, mâinile și picioarele de-o fineță deosebită, talia înaltă și trasă prin inel, totul dădea întregii sale persoane un farmec nespūs precum și un caracter particular de eleganță și distincțiune“. Ea era făcută să strălucească mai presus de ori cine și în orice curte, dar prețuia mai mult vieța familiară, poezia și artele frumoase.

Pentru ca să-și completeze educația călătorește mult și prin multe țări, dându-se prilej să se pună în contact cu aspecte de civilizație diferite și cu mulți oameni distinși. În societatea marelui ducesă Elisabeta Pavlovna petrece mai multe luni în Elveția la Ouchy, de unde face excursii pretotindenea, unde este ceva vrednic de văzut. — Petrece câțva timp la curtea imperială din Petersburg, unde splendoarea recepțiilor și vârtejul festivităților curții imperiale o lasă nepăsătoare. Aici învață rusește și ia lecții de muzică dela renumi-

tul Rubinstein și Clara Schuman. Pe când era în Rusia o ajunge o mare nenorocire: în 1864 pierde pe tatăl său. Din Rusia să rentoarce în castelul părintesc Monrepos; iar în vara an. 1866 dimpreună cu marea ducesă Elisabeta Pavlovna petrece la Ragatz. Aici face cunoștința vestitului general Moltke, care îi vorbește de principatele unite, de prințul Carol, căruia în April aceluiaș an îi se încredinșase destinele acestor țerișoare. Laudă foarte mult pe noul domnitor al României, adăugând că-l așteaptă un strălucitor viitor și ca să va auzi vorbindu-se de el. —

Elisabeta de Wied mai târziu întrebată de frate său, dacă n'ar dori vre-un tron: „Singura țară peste care aș dori se domnesc este România“, aducându-și desigur aminte de cuvintele ilustrului mareșal. Vizitează curtea regală din Svedia, unde învață l. svedeză. — Intorcându-se în castelul părintesc duse aceiași vieță simplă îndeletnicindu-se cu muzica, cu pictura, cu literatura. Iubirea sa pentru muzică, pentru cântec se vede din operele sale. E interesantă poezia „Cântec de clopot“, în care își amintește de o zi de Crăciun, când un inger i-a apărut și i-a zis:

„Și apururi să-ți fie cântarea
Tovarăș de drum.

(Trad. de G. Coșbuc.)

Și în adevăr regina Elisabeta în muzică a găsit alinarea durerilor. Aceasta aleasă domniță, împodobită cu atâtea rari virtuți și talente, bogată în cunoștințe prin sorți o merită să devină augusta soție a viteazului prinț Carol, domn al României, care cu 8 ani înainte o cunoscuse la curtea regală din Berlin. —

(Va urma.)

Prof. G. Precup.

Cugetări.

Culese de I. P. C.

Ce este în vieță mai sigur decât moartea? Că cine ești, o știi; dar că ce vei face mâne, nu știi. Toate sunt nesigure, numai moartea e sigură.

Sf. Augustin.

*

Nimic nu-i mai sigur decât moartea și totuși nimic nu-i mai nesigur decât moartea.

Proverb.

*

Moartea e o datorie, pe care omul încă de când era în raiu trebuie s'o plătească.

Sf. Toma de Aquino.

*

De optsprezece ani, încă nici odată nu m'am culcat, fără să mă pregătesc, ca încă în noaptea aceea să mă prezint înaintea tronului lui Dumnezeu.

Sf. Vincentiu de Paula.

tate ale țării starea faptică e foarte diferită. Sunt comitate, unde primesc fără restricție cereri cari nu sunt scrise ungurește, atât la oficiile cercuale cât și la cele comitatense; sunt de acele, după cum știu, unde se dau partidelor și anumite informațiuni în limba maghiară; și iarăș în alfe comitate unde sunt diferite restricții cu privire la primirea cererilor, iar scrisorile trimise de foruri toate sunt în limba maghiară. Acum deja venind și statificarea, în privința aceasta trebuie să se facă uniformitate și cu privire la asta mi-am formulat în modul următor punctul de vedere al guvernului: (cetește). „Tot cetățeanul își poate înainta rugărilor scrise cu aceluș lor, precum și plângerile cererile și revendicările dreptului făcut verbal, la primul său for — așadar la forul comunal sau cercual — în limba maternă, dacă: 1. își compune însuș cererea sau dacă personal face expunerea verbală; (Vii aprob.) 2. dacă limba lui maternă se ține între limbile cari se folosesc în massă în comuna respectivă. Primul for e dator să primească o astfel de expunere făcută nu ungurește fără piedecă imediat sau cu ajutorul unui interpretore pus din oficiu, să ia protocol corect despre ea — natural ungurește — și să conducă pertractarea, care pretinde conlucrarea personală a partidei asemenea imediat sa cu ajutorul unui interprete, în limba înțeleasă de partidă“. (Aprobări.)

Foarte natural însă, că nu numai în serviciul intern oficial totul se face ungurește, ci toate protocelele se iau ungurește și toate informațiile ce se trimit partidelor sunt în limba maghiară. (Vii aprob.)

Din contră toate publicațiunile meritori trebuie să se extrade necondiționat în limba maghiară cu îndatorirea ca acelea să fie explicate în mod corespunzător partidelor. Pentrucă aici doar nu-i vorbă, ca partida să înțeleagă fără explicare publicațiunea sau chiar să nu înțeleagă actual dat în limba maghiară, de oarece dacă e vorbă despre o partidă nemaghiară cu cultură mai înaltă, aceea îl înțelege, pentrucă trebuie să știe ungurește celce a umblat la școli mai înalte, dar dacă e vorba de o partidă cu cultură foarte mică mă rog de iertare, dar maghiarismul oficios al nostru nici chiar cel mai băștinaș ungur nu-l pricepe (Așa-i! Drept!), dar se află un om umblat în lucrurile oficioase, care îi explică, că de ce e și vorbă. Aceea însă, ca și advocaților să li-se îngăduie a-și înainta cererile nu în limba ungurească, cece se află în mare parte a comitatelor naționaliste din patrie, după părerea mea nu e de lipsă și nu e corect (Drept! Așa-i!), pentrucă aici nu e scopul ca cineva să demonstreze cu limba lui nemaghiară, ci acela, ca să-și apere interesele proprii după cum trebuie. (Vii aprobări.) Dacă nu știe ungurește, atunci vorbiască în limba maternă dar dacă știe perfect ungurește, precum trebuie să și știe un advocat perfect ungurește, atunci e nu numai în interesul serviciului ei și în interesul partidei, ca să fie în limba maghiară cererea, care trebuie înțeleasă în original nu numai la forul prim ci și în celelalte foruri de toți aceia, cari hotărăsc în chestia respectivă. (Aprobări.) O știm foarte bine, întru cât e în defavorul mersului afacerilor și a deslegării corecte, când forurile mai înalte cunosc expunerile partidelor din traduceri improvizate.

Chestii economice.

A treia grupă de chestii e aceea, unde mai puțin a putut fi vorbă de divergențe de păreri, complexul chestiilor economice. Stimății bărbați de încredere ai partidului național român au pus mare pond și pe tractarea astor fel de chestii, cari se înțeleg de sine, și numai de aceea au ajuns aceste lucruri în protocol. (Cetește). „Guvernul se va sili cu toate mijloacele ce li stau la dispoziție, să promoveze fericirea și înaintarea economică a compatrioților noștri români. Dispozițiunile economice și alte instituțiuni de stat cari sersesc scopurilor înaintării economice îmbrățișază și interesele economice ale românilor. Și întreprinderile cu caracter economic și industrial ale concetățenilor noștri români se împărtășesc de sprijinul și ajutorul statului și se refereste și la români mai ales aceea acțiune a statului, care țintește ameliorarea stării materiale a micilor proprietari. (Aprobări) Așa pentru exemplu se țin prelegeri economice populare și în limba română, cum e la înființarea gospodăriilor, la regularea chestiilor de pășunat, la propășirea creșterii de vite, și la deslegarea chestiilor împreunate cu aranjarea pădurilor proprietarii mici români se împărtășesc de acelaș tratament. (Aprobări.)

De sine se înțelege, că asta se întâmplă și azi; căci și munca intensivă a statului care e legată cu acțiunea din ținuturile muntoase se face în rândul prim nu în regiuni maghiare, ci în ținuturile naționalităților. (Așa-i!)

A ajuns apoi a fi desbătută și chestia, care se pare a fi delicată, chestia acțiunii de colonizare, la care am declarat, că acțiunea de colonizare a statului și a întreprinderilor cari se împărtășesc de sprijinul statului, nu are caracter agresiv îndreptat contra românilor ci are de scop numai să împiedece schimbarea în defavorul maghiarimii a relației de proprietate. (Așa-i!) Nici n'am voit și nici nu voiește nime alta, decât, că dacă o posesiune, care a fost în mâna maghiarilor ajunge să se vândă, întru cât se poate și în viitor să rămână în mâna maghiarilor, să nu se schimbe relațiile de posesiune în defavorul nostru. (Aprobări.)

Lucru natural, că în cât privește rezultatul real, scopul acesta nu ni-l putem ajunge, ci numai ne apropiem de el; acesta-i scop defensiv, care nu are tendință agresivă față de mine, și care nu-i iertat să tulbure relația bună, care trebuie să fie între maghiari și români. (Așa-i!) În cadrele acestea însă și pe venitor și-a rezervat guvernul cu totul mână liberă pentru continuarea acțiunii de colonizare. (Aprobări.)

(Va urma)

Normativ arhidiecezan.

(Clasificarea preoților).

Confratele Vasile Cerghizan are toată dreptatea când zice (în articolul cu titlul de mai sus din Nr. 11 c. al „U.“) că clasificarea preoților e o chestie foarte delicată. Aceasta o recunosc și eu, pentrucă clasificarea trebuie să o facă oamenii, supuși și ai greșelilor, cari și în privința clasificării pot să greșească și pot să nedreptățească pe unii ori pe alții.

În clasificarea preoților trebuie să ținem seamă de această împrejurare, și prin urmare eu cred, că în stabilirea principiilor dătătoare de ton la clasificarea preoților, trebuie să fim conduși de tendința de a reduce la minim posibilitatea greșelilor și nedreptăților. Scopul normativului arhidiecezan ar fi să se pună odată capet neîndestulirilor, stabilindu-se o regulă oarecare la conferirea beneficiilor eclesiastice. De aceea e evident că trebuie să ne ferim de inovații cari în loc să scădească, ar mări numai neîndestulirea. Să vedem acum clasificarea preoților, cum o propune confratele Vasile Cerghizan.

După cum apare din articolul amintit din Nr. 11 — confratele V. C. eschide cu totul timpul serviciului ca bază a clasificării preoților. Dânsul propune o clasificare care se bazează exclusiv pe calitățile preoților — știință, virtuți, zel, activitate etc. Cu un cuvânt activitatea desfășurată în oficiul de pân'acum, iată norma clasificării! Așa apoi se statorose: 4 clase de preoți — înșirându-se în clasa 4-a cei pedepsiți pe cale canonică, cei pătați cu transgresiuni, delict etc. În clasa a 3-a apoi ar fi să se înșire cei „nici calzi nici răci“, în clasa 2-a cei „calzi“ — cu pregătiri teologice, darul predării etc., cari își împlinesc cu conștiințozitate pedantă datorința — iar în clasa 1. cei aleși cei perfecți în toate.

Această clasificare ar fi cu adevărat ideală, un lucru absolut perfect, dar are un mare cusur și anume: nu se va putea pune în praxă niciodată. Cel puțin nu așa ca să fie și dreaptă, ci poate numai așa, ca în partea covârșitoare să fie lipsită și de umbra dreptății. O astfel de clasificare, ca să fie și dreaptă, o poate face singur bunul Dumnezeu și El o va și face la ziua cea mare a învierii. Noi înse tindem la lucruri omeneste posibile.

Cine nu știe apoi, că e extraordinar de greu a judeca pe un singur preot din acest punct de vedere? Cu cât va fi mai grea clasificarea întregii preoțimi! Insuși confratele Cerghizan recunoaște, că trebuie să se aibă în vedere o mulțime de împrejurări la judecarea unui preot. Să nu uităm, că clasificarea trebuie să se facă la început, pentru întreagă arhidieceza, pentru-ca să se știe, care preot în care clasă e și prin urmare la ce fel de beneficiu e îndreptătit să competeze? Eu cutez a afirma, că ar trebui un sinod arhidiecezan care să țină câteva luni de zil într'una — și nici atunci nu s'ar putea ajunge la rezultat îndestulitor. Apoi clasificarea tot mereu ar trebui modificată, cu un cuvânt, ar fi un lucru atât de complicat și greu, încât de o mie de ori e mai de preferit sistemul actual. De unde putem noi cunoaște pe „preotul întreg, cu toate calitățile lui?“ Din cele ce văd ochii, adevă din cele ce se cunosc și se știu. Cine nu știe apoi că ochii și urechile de multe ori înșală? O clasificare greșită, poate să nefericească pe un preot pe toată viața, — și poate să ridice pe câte unul nevrednic cu repeziune nimitoare. Unde s'ar putea găsi acel sinod, care să-și poată asuma întreagă răspunderea unei astfel de clasificări? Acest fel de clasificare va da desigur naștere unui nou soi de preoți: a reclamagiilor și streberilor, cari la tot cazul vor opera cu succes, pentrucă vor fi jude-

cați de oameni, iar oamenii numai omeneste știu judeca.

Presupunem înse, că s'ar accepta punctul de vedere al fratelui Cerghizan la clasificarea preoților și — că ar succede o clasificare echitabilă a preoților după activitate, așadar după merite. Să presupunem apoi doi suplicanți la un beneficiu; un preot tiner, care în 5 ani de păstorie a făcut „minuni“, a zidit biserică, școală, a înființat reuniune de temperanță, Mariană etc. etc. — și altul care în 25 de ani n'a făcut misiuni ci numai și-a împlinit cu conștiințiozitate slujba de preot. Sunt aceștia pe eciaș treaptă? Nu, pentru-că dela 5 ani până la 25 mai sunt 20. Cel ce și-a împlinit 25 de ani datorințele cu scumpătate, după toate probabilitățile și-le va împlini și de aici încolo. Cel ce a făcut „minuni“ în 5 ani de zile nu-i eschis ca în al 10-lea ori 15-lea an să devină cel din urmă, — s'a întâmplat doar și se întâmplă mereu, că preoți, a căror fapte din tinerețe erau trimbițate de toți și toate au ajuns într'al 10-lea ori 15-lea an amovați. Focul din tinerețe e de multe-ori foc de paie — „acela care va răbda până la sfârșit, acela se va mântui“ — zice Evangelia. Dar atunci — va zice cineva — „minunile“ din cei 5 ani să nu se iea în considerare? Ba da, îi răspund eu dar numai „caeteris paribus“. Intre cei cu 5 ani de serviciu cel care a făcut minuni va fi primul — și atâta! De aceea am propus eu, ca de bază a clasificării preoților să rămână în competența Ordinariatului, care caeteris paribus — va conferi beneficiul celui mai vrednic după cât se va putea aceasta constata omeneste. A judeca activitatea unui preot din caz în caz, e lucru cu mult mai ușor și cu mult mai puțin împreunat cu probabilitatea de a greși — decât o clasificare „en masse“ a preoților după aceste criterii.

Ce va fi tuse cu preoții transgresori, delictenți, cu cei cari nu-și împlinesc datorințele etc.? Precum anii de serviciu ridică pe un preot din clasă în clasă, tot așa transgresiunile, delictetele, neîmplinirea oficiului etc., îl vor cobori în clasă inferioară, după mărimea transgresiunii. Va zice cineva: aceasta nu e pedeapsă îndestulitoare! Eu zic înse, da, e destulă pedeapsă pentru un preot cu 25 de ani de serviciu bună oară, când va vedea că el e într'o clasă cu „copilandrii“ cu cari dacă vrea să emuleze trebuie să facă îndoitte eforturi!

Eu cred, că clasificarea preoților după anii de serviciu e datorința generală a preoților: cine nu-și aduce aminte, că nemulțămirea a purces tocmai din faptul, că au fost preferiți oameni tineri, față cu alții mai bătrâni, încărunțiți în merite?

În fine îmi mai permit câteva observări la ambele articole a fratelui Cerghizan (Nr. 7, 8 și 11 ai „U“) și anume cu privire la oficiile completate cu preoți în gremiu. — Înainte de toate catedrele de profesori la gimnaziu nu le putem supune „Normativului arhidiecezan“ — așa cred, acesta e un lucru mai presus de orice îndoială.

Fratele Vasile Cerghizan apoi nu face excepție nici cu doctorii în teologie. Eu am făcut, pentru-că proiectul meu pretinde numai 3 ani de serviciu în cura animarum dela doctori pentru-că să poată ajunge la ceva oficiu în gremiu și 6 ani de serviciu ca să ajungă profesori la Sf. Theologie.

Asta pentru-că nu numai eu, ci foarte mulți socotesc de o stare foarte ideală soșirea acelor vrămi, când preoțimea din gremiu de orice rang — va fi compusă din preoți, cari au fost mai întâi în păstorie sufletelor, cari încă au botezat prunci, au îngropat morți, au cercetat bolnavi, au luptat cu restanțe de stole și lecticale, cu îndărătnicia poporului etc., cari așadar ei înșiși ră cunoasă din proprie experiență vieța preoților din păstorie sufletelor, — în cari așadar preoții dela sate să vadă pe frații lor adevărați întru toate! Spre acest scop eu cred, că sunt destui trei — respective șeasă ani de serviciu.

Încheiu și eu, ca și fratele Cerghizan, în speranța, că se vor mai afla și alți confrăți, cari încă își vor spune cuvântul, contribuind în acest fel la clarificarea pe deplin a acestei chestii cu adevărat momentuoase.

— s. p. —

Diverse.

Impăratul Wilhelm la București. Ziarul „Dimineața“ este informal, că în cercurile diplomatice se confirmă că împăratul Wilhelm va cununa împreună cu Regina Elisabeta a României pe principesa Elisabeta cu prințul George al Greciei.

În privința aceasta tratativele sunt aproape terminate. Atât prințul moștenitor al Greciei cât și principesa Elisabeta fiind vlăstari ai Hohenzollernilor, împăratul Germaniei s'a oferit cu plăcere să-i cunune la București.

Nu fiind un împărat și o regină, celelalte mari Curți europene vor trimite pe cei mai iluștri reprezentanți. Pe lângă suveranii Greciei vor veni, după cum se crede, marele duce Nicolae, prinții moștenitori ai Germaniei, Austro Ungariei, Serbiei și Bulgariei, misiuni speciale dela curtea engleză și dela președintele republicii franceze etc. Se crede, că nunta va avea loc la 10 Maiu.

După informațiunile ce le avem, casa civilă și militară a regelui se ocupă de pe acum cu pregătirile pentru găzduirea suveranilor și prinților, cari vor azista la această nuntă care nu va avea numai strălucirea unei festivități împărătești, ci va avea și un important caracter politic mai ales prin prezența în București a împăratului Wilhelm și prin faptul că toți prinții statelor balcanice vor veni și ei aci.

Cinemintye. Reproducem după o foaie maghiară dintr'un primaticol cu titlul de mai sus următoarele:

„Impotriva persecuției valahe nu avem nici o scăpare, nici o armă? Să suferim în tăcere, că speta cea mai incultă din Europa, rușinea vie a veacului al XX. să experimenteze pe spatele noastre toate pornirile murdare ale sufletului său infect?”

Să ne oprim pe un cuvânt! Ecrazit are și satul maghiar. Să băgăm de seamă domnilor seducători de popor până nu e târziu. Odată ni-se gată și noauă paciința și atunci vom lua ecrazitul și-l vom proba pe spinarea voastră, ca să vedem ce efect are. Băgați de seamă!”

Fără comentari!

Un milion și jumătate pentru Universitatea ieșană. Citim în „Universul“: În

urma stăruințelor depuse de către d. C. Stere, rectorul universității din Iași s'a acordat pentru Universitatea din Iași un credit de 1.500.000 lei din care urmează a se realiza mai multe îmbunătățiri.

Ministerul instrucțiunii a comunicat astăzi dlui rector că din acest credit s'a mandatat suma de 231.300 lei, sumă care urmează să fie repartizată în modul următor: 82.000 lei pentru cumpărare de cărți bibliotecii centrale; 60.000 lei facultății de drept; 37.300 lei facultății de litere; 45.000 facultății de științe și 61.000 facultății de medicină.

Pe măsură ce se vor efectua lucrările pentru realizarea îmbunătățirilor ce trebuiesc aduse Universității din Iași, ministrul a mai anunțat că va mai mandata suma de 500.000 lei pentru clădirea unui local propriu al bibliotecii centrale ale cărei lucrări se vor începe la primăvară; 200.000 lei pentru completarea lucrărilor clădirei facultății de medicină și 50.000 lei pentru amenajarea unui loc în care se va aranja o grădină botanică.

Reforme la calea ferată. Din 1-a Martie c. pe liniile principale ale căii ferate ungare, se vor introduce unele reforme de mare însemnătate pentru siguranța și liniștea călătorilor, cari cu deosebire în timpul din urmă nu mai puteau fi asigurați de viață și avut, fiind în tot momentul expuși jafului și mișeliei hoților de profesiune. După cum suntem informați, atât la trenul personal cât și la accelerat pe liniile principale va călători câte un detectiv, iar în cupeal de poștă permanent va fi dispus un polițist secret. Acești detectivi peste tot și mai ales noaptea vor inspecționa vagoanele și vor controla cu rigoare mersul trenului, ca publicul se fie în siguranță și a afară de orice pericol. Executată conștiințios aceasta reformă — fără îndoială — va aduce mult bine și liniște și va fi primită de public cu încredere și bunăvoință.

MAI NOU.

Pe urmele făpturilor.

Atentatul din Dobrițin a ajuns într'o fază cu totul nouă; poliția a ajuns deja pe urmele făpturilor.

Detectivii din Budapesta au cercetat pe la hotelurile din Dobrițin după străini, oprindu-se la Ecaterina Bugarsky din Kiew. Au alăturat iscălitura ei dela hotel cu scrisoarea ce s'a trimis Episcopului de Hajdudorogh și s'a constatat, că sunt identice. Respectiva e originară din Timișoara, sârboaică ortodoxă și, după toată probabilitatea e în serviciul de șpionaj al Rusiei. Șpioana s'a fotografat în Dobrițin — unde s'a dus ca să constate, dacă atentatul a reușit — și fotografia a căzut în mâna poliției, care a spedit-o la toate cele șeptezeci de oficii jandarmărești din graniță.

Ecaterina Bugarsky a fost complicea celor doi străini, cari au spedit mecanismul exploziv din Cernăuț. Unul din ei a sosit din Lemberg, iar celalalt — probabil — din Moldova.

Nu mai începe nici o îndoială, că mâna Rusiei e la mijloc.

Se speră, că ziarele proxime ne vor aduce știri pozitive.

Partea Literară.

F. X. Wetzel.

Calea spre fericire.

— Pentru tinerime. —

Trad. de: P. A. N.

(Continuare).

Era în anul 1850. Un om bătrân mergea pe stradele oraşului Lausanne. Oraşul e foarte neregulat. La o cotitură bătrânul căzu. Atunci sări repede un tinăr, îl ridică şi îl duse în casa cea mai apropiată. Nu mult trecu şi domnul bătrân s'a ridicat iarăş. Tinărul s'a dus. După scurgerea alor vre-o cinci ani, într'o zi frumoasă primi acest tinăr o epistolă din Lyon, prin care era chemat acolo cât mai iute. „Ce să fie“ se gândea el; „eu nu cunosc nici-un om de acolo“. Dar se duse. A căutat oficiul ce îl chemase — cine şi i-ar fi putut descrie mirarea, când au început să-i spună: „Acel domn bătrân, pe care cu cinci ani înainte de asta l-ai ridicat pe o stradă din Lausanne, a murit fără copii, şi toată averea sa de o jumătate de milion ți-a lăsat-o ție moștenire“.

În anul 1804, în luna August un cerșitor cerea milă la ușa unei căscioare din Anclam, în Pommerania. Fiindcă n'a văzut pe nime, a deschis încet ușa și a intrat.

O bătrână femeie bolnavă zăcea în pat și-i spuse, că nu-i poate da nimica, fiindcă nici ea n'are. Tinărul se duse; însă cam după vre-o cinci ore veni iarăş. Bătrâna săracă îi strigă de departe încă, că nici ea n'are nimica necum să-i mai dea și lui. Tinărul totuși intră, merse până la masă și scoțând din amândouă buzunarele, puse pe masă pâne și mai mulți bani, cari îi adunase mai înainte. „Acestea-s ale tale biată bolnavă“. Zise și cu zimbet prietinesc ieși închizând încet ușa căscioarei. nici numele nu și l-a spus, dar de bună seamă în cer va fi fost vre-un inger care să îi însemnat acest lucru.

De veți fi totdeauna copii buni, plini de stimă, iubire și ascultare față de părinți și fruntași, plini de iertare și bunătate față de frați și servitori, iertători față de bătrâni — binecuvântarea lui Dumnezeu se va scobori în mare măsură în inimile voastre și totdeauna veți fi fericiți.

5. Păstrează-ți cravata cea albă.

Un fiu din familie bună, era într'un internat. Era talentat, sirguincios și cel dintâiu în clasa lui. Mai pe sus de toate însă, se distingea prin o nevinovăție îngerească, carea ființei lui întregi îi împrumuta un farmec deosebit. Încă niciodată nu se împărtășise cu sfânta cuminecătură. O bucurie de nedescris îi cuprinsese inima, când în sfârșit sosi ziua fericită. Dar în institutul acela era datina, ca toți câți se împărtășeau mai întâi, trebuiau să-și scrie propunerile bune pe o bucată de hârtie, pe care apoi o dădeau directorului. Copilul nostru scrisese și el, dar numai un singur propus: „Promit, că cravata albă ce o port la întâia împăr-

tășenie cu celea sfinte, nu o voi lăpăda, până când nu voi cădea în vre-un păcat de moarte“.

Directorul era foarte uimit de ideea copilărească a băiatului; și numai așa a voit să-i permită acest propus, dacă și mama copilului se va învoi. Mamă-sa a venit și copilul a știut să câștige părtinirea inimei iubitoare a mamei.

Copilul purtă cravata cea albă timp de vre-o două săptămâni. Conșcolarii lui însă observară și au început al batjocori. Iar într'o zi s'a apropiat de el, cel mai bun prietin al său și i-a zis: „Pentru ce porți tot cravata cea albă de când te-ai cuminecat? Prin aceasta te faci de râs în întreg internatul“. Copilul i-a explicat cum stă lucrul. În ziua următoare știau toți conșcolarii secretul despre cravata cea albă. Și de atunci apoi lăsară batjocurile cu toții și priviau cravata albă cu stimă și evlavie.

În luna Ianuarie a anului 1871, când a fost bătălia franco-prusiacă, pruşii voiau să ocupe ceva poziție avantajoasă de lângă Mans. Lupta era înfocată; dintre 500 de luptători, vre-o 300 au ieșit învingători iar ceilalți 200 erau parte răniți parte morți. Preotul militar căuta pe cei răniți și le imbia ajutorul său. Ajunse și la un soldat tinăr pe care un glonte îl lovise de moarte; voia să-l spovedească. Dar soldatul îi zise cu un zimbet prietinesc: Domnule Părinte: M'am spovedit numai cu trei zile mai înainte de asta și nu știu să am nici un păcat greu. Însă aveți bunătate, așezați-mă pe niște paie ca să mă împărtășesc cu merindea vecinică și cu ungerea de pe urmă. Apoi ași mai avea o rugare: Vedeți aceasta cravată albă? După ce voi muri să mi-o luați, să o trimiteți mamei mele și să-i scrieți, „că am purtat-o până la ultima suflare și că n'am murdărit-o cu nimica altceva, decât cu sângele, ce l-am vărsat pentru patria mea“.

Dar ce-a făcut acest tinăr, că și-a știut păstra nepătată cravata albă sau mai bine zis curățenia inimei? *Mijloacele pentru a ne păstra curățenia sfântă sunt următoarele: Incunjurarea ocaziunilor primejdioase, rugăciunea, cinstirea celei mai nepătate Fecioare Maria și deasa primire cu vrednicie a sfințelor taine.*

Celce umblă în căile Domnului și e drept și umilit, celce adeseori cugetă la suferințele Domnului Hristos și la cele din urmă ale sale, celce își ține strict trupul și fuge de moleșire, acela e apărat tare contra amăgirilor păcatului. Dar mai ales e lipsă, *ca mai întâi, să incunjurăm toate ocaziunile primejdioase.* Cuvântul Domnului totdeauna va fi prețios: „Cine iubeste primejdia, ajunge în ea“. De aceea feriți-vă de tot ce v'ar putea duce în primejdie nevinovăția; dar mai ales fugiți de oamenii nerușinați. Nu intrați în relații și nu legați numai decât prietinie cu toți câți vă întâlniți. „O, mulți tineri“ — scrie prietinel copiilor P. Doos — au devenit jertfa prietinelor răi. Nici nu bănuți macar, că aveți de-a face cu oameni leproși și pe încetul și al vostru suflet se acopere de hube urâte, hădoase, cari rozând tot mai afund, vă răpesc toată tinerețea. toată frumusețea și toată bună aflarea. „Mai bine să n'ai nici un prietin decât un prietin rău!“ Căci într'adevăr prietinel rău îți e mai mult un dușman; pentru că el va fi periculos sufletului tău, va

fi hoțul, răpitorul ba chiar și ucigașul, și satana sufletului tău!

Ferește-te de amorul prefăcut, care, la început ți-se pare nevinovat, dar mai târziu va avea urmări, cât se poate de rele. Prin convenirile prea familiare, se trezesc patimile, și cresc înclinările păcătoase.

Unii iubesc până la nebunie așa că pentru ei mai mult prețuiește un — Dumnezeu știe cine — decât Dumnezeu și lumea întreagă. Din aceasta iubire făcarnică urmează apoi căsătoria prea de timpurie, cu ticăloșia, chinurile, sărăcia și năcazurile ei și apoi cu acestea creșterea rea a copiilor; pentru că cum vom putea da creștere copiilor, tot numai niște copii? *O cunoștință, care n'are de țință pe mai târziu o căsătorie, aceea totdeauna îi păcătoasă și neiertată.* De aceea păziți-vă de aceste iubiri făcarnice, căci ele sunt izvorul atâtor păcate, sunt începutul atâtor căsătorii așa de triste. Dacă ați ajuns la vrâstă și v'ați făcut destul de tari ca să puteți susține și voi o familie atunci alegeți-vă de soție o fată bună, simplă, modestă și care înțelege ce e viața casnică; atunci veți fi fericiți, presupunând, că sunteți amândoi de aceeaș lege. Pentru că, dacă cei căsătoriți vreau să ducă o viață întreagă în alipire și iubire unul față de altul, atunci temeiul iubirii lor să nu-l pună numai în carnea și sângele lor, ci mai ales în sufletul lor. *Căsătoria trebuie să fie o unire a vieții religioase și o conlucrare pentru ajungerea fericirii de veci.* Deosebirea de religie, aduce în viața casnică o disarmonie, care nici când nu se poate delătura. Pentru că cum s'ar și putea uni sufletele celor căsătoriți când ele se deosebesc chiar și în credința în Dumnezeu și în felul de a servi lui Dumnezeu? Căci atunci va fi între bărbat și femeie, o ruptură adâncă, carea nici când nu le va da pace sufletească în căsnicia lor; sau apoi nici unul nu-și va mai cinsti cum se cuvine legea sa — iar atunci, fiindcă nu-și împlinesc datorințele lor religioase, cad în păcate, cari apoi, de celea mai de multeori duc la uitarea cu totul de Dumnezeu sau foarte adeseori la abdicarea cu totul de orice credință.

Se poate întâmpla și așa, că un catolic de pildă se căsătorește cu cineva de altă credință. Pe catolic după cum spune sfânta religie, numai moartea îl poate desface de legătura căsătoriei. Și de se va întâmpla ca soțul de altă religie, să se despartă de soțul catolic — fiindcă de legea protestanților nu e așa ca a noastră — atunci partea catolică rămâne singură, singură îndurând multele năcazuri casnice.

(Va urma).

JACOPONE.

— Povestire. —

Trad. de Ioan Popu-Câmpianu.

(Continuare).

Pe tinăr îl năcăjește această respingere. Se turoște de rușine.

— Vă rog să-mi primiți biletul — zice el — și dacă oarecândva voi putea să vă fiu de folos, timiteți-l la mine.

S'a întors și a dispărut.

— Am văzut pe fața ta Alghieri, că nu ți-a plăcut cum m-am purtat.

Da, măiestre, îți spun drept, așa un tânăr frumos și atabil n'am văzut.

— Intr'adevăr e frumos și afabil. E și din neam mare, căci e copilul celui mai bogat om din Umbria. Inșă durere...

— Pentru ce, dacă îmi dai voie să te întreb?

— Pentrucă poziția și averea ti dau ocaziune să faci cele mai multe rele. In tot locul își arată înclinările spre rău.

— Iubite măestre, nu judeci tu prea aspru tinerețele?

— Din contră sunt foarte conciliant; dar totuși trebuie să clasific oamenii după virtuțile și păcatele lor. Ascultă Alghieri. Bărbatul acesta, căruia noi i-am scăpat viața e Jaques dei Benedetti, astăzi cel mai mare Don Juan. Prin cheltuielile lui nemaipomenite și prin petrecerile lui desfrânate, azi-mâne pe bătrânul său tată, om foarte vrednic, îl va băga în mormânt.

— Și femeia aceea?

— Oh nici nu-mi aminti. Pentru aceea nu mai există bunăcuviință și rușine. Și tânărul acesta totuș o încarcă cu bogății și cu haine scumpe, cari toate sunt prețul păcatelor comise. Era poate mai bine să-i fi lăsat să se prăpădească.

— Dacă în cer n'ar fi un Dumnezeu! — răspuse Alghieri, făcându-și cruce. — Cartea viitorului stă închisă înaintea noastră.

— Da, însă Jaques dei Benedetti pentru aceea a scăpat azi cu viață, ca oarecând se se poată pocăi. Vei vedea, se va întâmpla de bună seamă o minune cu el — zice bătrânul zimbînd. Tu nu pricepi pentru ce am eu așa mare încredere. Doar știi, că în biserică noastră nu este numai un sfânt, care a început rău, așa ca și Benedetti.

— Bărbatul acesta m'a influențat foarte mult. Pentru aceea în fiecare zi voiu rosti o Născătoare de Dumnezeu pentru el.

— Proasfintei Fecioare ti plac astfel de rugăciuni. Roagă-te numai cu cucernicie — zice măestrul, descoperindu-și capul și privind spre cer. In momentul acesta a văzut Luceafărul de seara, ridicându-se de după o stîncă. — Mi-ar fi plăcut să vii la mine acasă, dar stelele s'au ivit deja — continuă el — și trebuie să fiu într'una treaz și să-mi fac observările.

— Și tu însă nădăjduiești?

— Da, — răspuse astronomul, privind departe pe cer — până nu va cădea bolta cerului, eu încă nădăjduesc!

Bărbatul acesta e Bartolomeo Tasti. Întreagă viața și-o petrece examinând corpurile cerești. Spuneau despre el, că știe și profeții din stele. Și mai multe profeții i-s'au și împlinit. De aceea toți îl onorau ca pe unul ce știe spune viitorul. Mai avea o singură dorință: să descopere vre-un trabant, care să-i încoroneze cercetările.

— Bucuros aș merge cu tine, măestre, să mă desfățez în poezia cerului, dar sunt invitat oficios la masă, la un cunoscut, căruia i-am prezentat scrierile mele.

— Grijește Alghieri, păzește-ți inima, în casa lui Gondolfo este și o fată mare.

— Da, voiu griji, dar cum poți să-mi vorbești așa de sigur despre aceasta?

— Nu-i vorbă eu în fiecare zi mă întâlnesc cu Gondolfo și știu, că în seara aceasta ești invitat la el. Mi-ași fi și uitat, dacă nu-mi amintiai.

Cei doi prietini se despărțesc. Tânărul Alghieri a auzit dela călugărul Giovanni,

foarte multe lucruri bune și frumoase despre Iulia cea gingașă, fata lui Gondolfo.

— Iulia vrea să se călugărească — zice părintele Giovanni Indestulit. Așa o ființă nici nu poate să facă altceva.

Alghieri își aducea amintea cum a văzut-o odată pe Iulia îmbrăcată într'o haină frumoasă, învîrtindu-se veselă printre oaspeți; își aduce aminte, cum această fată nici pe departe nu corespunde ideilor ce le au oamenii despre ea, anume, că așa o ființă să se închidă între pereții mănăstirii; căci mai multe suflete ar putea să câștige pentru cer, trăind în lume, decât rugându-se în mănăstire. Și mai ales în Italia, unde au devenit proverbiale cuvintele: „O femeie frumoasă e cea mai perfectă creatură a lui Dumnezeu“. — Își aducea aminte, cum a privit o ca pe aleasa cerului, și cum i-s'a imprimat de bine în minte chipul ei, așa că mai târziu a și prezentat-o lumii în persoana Beatricei din Divina Comedia.

A petrecut vre-o câteva zile în Todî, studiind picturile și sculpturile lui Guido de Siena, Cimabue și Giotto. A examinat în capela Mănăstirii și chipurile, ce reprezentau viața sfântului Francisc. S'a adâncit în contemplarea lor și cu deosebire i-a atras atențiunea „Legenda sfântului Francisc“ de Bonaventură S'a înduioșat cetind: „Rândunelele, aceste păsări drăguțe, cari iubesc numai lumina soarelui și urăsc întunerecul, în vreme de noapte, când sfântul a respirat ultima dată, în roiuri mari au intrat pe fe-reastră și i-au umplut chilia“.

De o astfel de glorie se împărtășește sf. Francisc și în Divina Comedie, ca unul, care și în cer are parte de glorie.

Din seara, pe care Alghieri a petrecut-o în casa lui Gondolfo, mai de multeori a văzut-o pe Iulia, ascultând dimineața sf. liturghie, ori mergând acasă dela biserică. Din fața ei se putea ceti o pace și o liniște, cum nu mai poți găsi în lume. Se vedea, că nu se cugetă la altceva, decât la acel oaspe ceresc, care îi strălucește în inimă.

La preumblare odată a convenit cu Benedetti. Acesta totdeauna producea senzație prin purtarea, îmbrăcămintea, complimentările sale printre prietini, și prin banii, ce-i împrăștie săracilor. — Poetul îl compătinea. Știa, că pretini nu pot să fie; dar pentru aceea nu înceta să se roage pentru îndreptarea lui.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

PARACLISUL, carte de rugăciuni și cântări bisericesti întocmită pentru tinerime. Blaj 1913. Tipografia Seminarului teologic gr. cat. — Cu plăcere atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei cărți, care este întocmită, ce e drept, pentru tinerime, dară poate fi întrebuițată cu mare folos și de adulți, mai ales de membrii reuniunilor „mariane“. Chiar și preoții vor afla în aceasta carte mare ajutor în pregătirea tinerimii la primirea sfințelor taine. Ea, pe lângă o introducere frumoasă și instructivă despre rugăciune, conține: Rugăciuni de dimineața și de seara, întreagă Rânduiala Canonului de mângăere cel mic (Paracelisul) către Preasfânta Născătoare de

Dumnezeu. Apoi urmează învățături amănunțite și limpezi despre s. Mărturisirea (mărturisirea generală) și s. Cuminecătura și rugăciuni corespunzătoare la primirea cu vrednicie a tainelor acestora. Rugăciunile diverse au în vedere deosebita noastră lipse sufletești și trupești. Dintre cântări se cuprind în „Paracelis“ toate cântările dela s. Liturghie, troparele sărbătorilor mai mari și ale versurilor și încheie cu „Doxologia cea mare“.

Aceasta cârtică cu un cuprins bine ales și atât de bogat costează numai 30 fil. Recomandăm cu toată căldura răspândirea ei. Se poate procura dela *Librăria Seminarială din Blaj*.

Istoria bisericească pentru școlile elementare greco catolice de Stef. Roșian. Prețul 50 fil. + 5 fil. porto.

Elemente de igienă,

referitoare la biofiziologia anatomică de Dr. V. Hâncu, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustrațiuni dă o icoană foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simțită, a fost apreciată și întimpinată pe piața cărților într'un chip din seamă afară elogios.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Seminarială din Blaj* (Balázsfalva). Prețul 1'50 + 10 fil. porto.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

Mediaș—Medgyes. [Nagyküküllő vm.]

Serviciu conștiințios. Soluri garantate.

Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

In catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 11—20

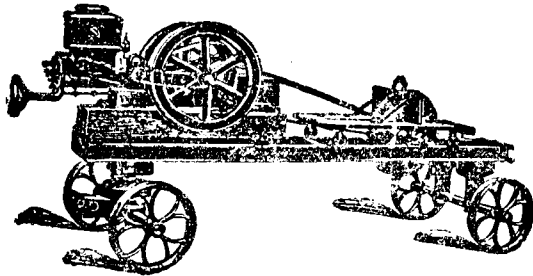
In atențiunea tăetorilor și-a
comersanților de lemne!

Inainte de a-ți prevedea atelierul
cu motor, nu întârzia a cere preț-
curentul nostru ilustrat cu

fireze și bârzi cu motorul
original american

WATERLOO

despre cari e știut în general, că s'au
dovedit pretutindenea de celea mai bune

Se poate afla numai la **DÉNES B.**
societatea comandită:
Budapesta, V., Lipót-Körut 15
Coală de preț și deslușiri gratuite.

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din
vieța noastră. — Mărime 44,68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Semi-
narului teol. gr.-cat din Blaj*. — Prețul freat
220 cor.

Balsamul apotecarului A. Thierry

Allein echter Balsam
aus der Schutzensal Apothek des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn

este năntrecut în efect la boalele de plumăni
plept, alină catarul și curmă durerile cauzate
tusă. Curmă aprinderi de gât, ragașeli și dureri de grunzaz
ferbinte. Cu deosebire e bun contra sgarciurilor de stomac
calică. Vindecă vana de aur și curățește rinichi. dă apetit
ajută la mistuire. S'a dovedit de leac excelent la dureri de dinți
la dinți găunoși, la mirosul gurei folosită ca apă de dinți lina
ște gânjile și gura, încetează mirosul obvenit din stomac în gr
Mijloc vindecător și sigur contra limbricilor. Vindecă tot felul
rune, orbat, beției provenite din ferbinteala, unflături, negei,
sură, membre înghețate. In contra durerilor de urechi e
leac neprețuit. — Să fie la îndămnă în fiecare casă, la ca
obvenite, mai ales la influență, coleră și alte boale.

Să scriem la apoteca:

THIERRY A. «Îngerul păzitor» în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

12 sticle mici sau 6 duple, ori 1 specială mare 560 K.

La comande mai mari se dă rabat cuvenit (68) 13-

Se află de vânzare.

Portretul Escelenției Sale **Dr. Y.
Mihályi** arhiep. și metropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș, — în mărime
32,48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria
Sewinarială*.

Să pot proc
altoaie pentru po
roditoare de calif
reproșabilă po
roditori și pentru promen
VITA DE VI
cu rădăcina și altoaie
Preț curent trimite gratu

NAGYENYED
Absolteher m

FISCHERES Tsa
Colegiu gramatic și stabiliment de vițculh
Proprietar AMBROSI M. junior și succesorii lui Fisch

A APARUT și se află de vânzare la *Librăria
Seminarială din Blaj*:

ANTOLOGION SAU MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sâr-
bători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfin-
ților preste an după rânduiala bisericii răsăritului
de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.

„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și
cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile le-
gate în 2 volume cu călcăiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux
face 44 coroane.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

— SIBIU —

Strada Cisnădiei 1-5. Edificiile proprii

recomandă

✦ Asigurări împotriva focului ✦

pentru edificii, recoite, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premii ieftine.

✦ Asigurări pe viață ✦

(pentru prești și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe bază morții cu
termin fix, cu plată simplă sau dublă a capitalului, asig-
rări de pensiu și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaducta.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la
finea anului 1912 K. 5.456.645-60
Capitale asigurate pe viață achitate 5.458.689-48
Starea asigurativilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 133.667.241-
} viață „ 11.740.710-
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603.400-

✦ Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.